

MTÜ Narva Autom
T- kateegoria mootorsõiduki juhi õppekava B-kateegoria baasil õppeained ja sõiduteemad

Jrk	Teooriaõpe	Tundide arv	Jrk	Sõiduõpe	Tundide arv
1	Liiklusreeglid ja käitumine liikluses ПДД и поведение на дороге	7	1	Masina käsitlemine Обращение с трактором	4
2	Masina ehitus Устройство трактора	6			
3	Masina korrashoid, töökaitse ja ohutustehnika Эксплуатация и техника безопасности	3			
4	Liiklusohutus Безопасность движения	4			
5	Liikluspsühholoogia Психология дорожного движения	2	2	Sõit liikluses Движение по дорогам	4
6	Liiklusalased lisanõuded ja eeskirjad Дополнительные требования и правила	2	3	Sõit erioludes Движение в особых условиях	1
	E k s a m	1		E k s a m	1
	Teooriaõpet kokku	25		Sõiduõpet kokku	10

Liiklusteooria õppetunni kestus on 45 minutit. Lubatud on kasutada ka paaristunde kestusega kuni 90 minutit.
Ühe õppesõidutunni kestus on 45 minutit.

Учебный час теории длится 45 минут. Допускается объединять два урока в один общей продолжительностью до 90 минут.
 Один учебный час езды длится 45 минут.

Vajalikud lisakoolituse teemad ja mahud täpsustab koolitaja pärast vahekontrolli

Необходимые дополнительные темы и их объем уточняет преподаватель после промежуточной проверки знаний.

ÕPPEAINETE TEMAATILINE PLAAN

I. Teema: Liiklusreeglid ja käitumine liikluses

1. Teema hõlmab alljärgnevaid alateemasid:

1.1. Juhi kohustused:

- 1) üldkohustused;
- 2) kohustused jalakäija ohutuse tagamisel;
- 3) jalakäija ja sõitja kohustused;
- 4) keskkonnakaitsekohustused;

- 5) eritalituse sõiduki eriõigused;
- 6) juhi tegutsemine liiklusõnnetuse korral.
- 1.2. Liiklusreeglite nõuded, liikluskorraldusvahendite tähendus, teandmise kohustus ja kiirusepiirangud, teetüüpide iseloomulikud iseärasused ja teetüüpide kohta kehtivad nõuded.
- 1.3. Tegurid, mis mõjutavad eri tee- ja ilmaoludes sõiduki ohutut piki- ja külgvahet ning peatumisteedkonda.
- 1.4. Sõiduki asukoht liikluses:
 - 1) sõidu alustamine ja manöövrid;
 - 2) sõit ristmikel.
- 1.5. Ohud, mis on tingitud mitmesuguste masinate juhtimise ja liikumise eripärast, masinate massist, teljekoormusest, mõõtmetest, konstruktsioonist ja kasutusala, nende juhtide vaateväljade erinevusest ja masinate liikumiskiirusest.
- 1.6. Möödasõit.
- 1.7. Peatumine ja parkimine.
- 1.8. Raudteeülesõidukoha ületamine.
- 1.9. Tulede kasutamine.
- 1.10. Õppesõit masinaga.
- 1.11. Masina pukseerimine.
- 1.12. Nõuded masina tehnoseisundile ja varustusele.

2. Õpetatavate alateemade eesmärk on selgitada õpilasele liiklusreegleid, käitumist erinevates liiklus- ja ilmastikuoludes.

3. Selle teema läbimisel peab õpilasel olema ülevaade:

- 1) liiklusreeglitest;
- 2) juhi tegevusest enne sõidu, manöövri või peatumise alustamist;
- 3) juhi kohustustest ning ametiisikute volitustest ja tegevusest.

4. Vajalikud õppevahendid on selgitavad skeemid, õppefilmid ja lüümikud.

II. Teema: Masina ehitus

1. Teema hõlmab alljärgnevat alateemasid:

1.1. Masina mootor:

- 1) mootori üldehitus;
- 2) mootoriplokk;
- 3) vāntmehhanism;
- 4) gaasijaotusmehhanism;
- 5) toitesüsteem;
- 6) jahutussüsteem;
- 7) õlitussüsteem;
- 8) käivitussüsteem;
- 9) elektrisüsteem;
- 10) mootorite rikked.

1.1.1. Õpitavate alateemade eesmärk on õpilasele selgitada masina mootori erinevate süsteemide töötamise põhimõtteid.

1.1.2. Selle õppeteema läbimisel peab õpilane olema võimeline:

- 1) kirjeldama sisepõlemismootori töösükli;
- 2) selgitama toitesüsteemi tööd;
- 3) kirjeldama jahutus- ja õlitussüsteemi tööd;
- 4) analüüsima elektrisüsteemi tööprintsüpe;
- 5) selgitama mootori vālest eksploatatsioonist tulenevat rikkeid.

1.1.3. Vajalikud õppevahendid on selgitavad skeemid, detailide lõiked (soovitavad), õppefilmid jne.

1.2. Masina jõuülekanne, rool, veermik, pidurisüsteem, valgustusseadmed, elektriseadmestik, tööseadmed ja lisaseadmed:

- 1) masina jõuülekanne ja sidurite põhiosade tööprintsüübid;
- 2) käigukastide ja sildade ehitus;
- 3) pea- ja lõppülekanne;
- 4) masina rooli ja veermiku ehitus;
- 5) masina juhthoobade kasutamine;
- 6) pidurisüsteem;
- 7) pneumosüsteem;
- 8) hüdraulilise rippsüsteemi üldehitus;
- 9) hüdropump;
- 10) jaotur;
- 11) jõusilinder, õlipaak ja armatuur;
- 12) riputusseade;
- 13) lisatööseadmed;
- 14) elektriseadmete skeem;
- 15) energiasüsteem;
- 16) käivitussüsteem;
- 17) kontrollmõõteriistad;
- 18) valgustus- ja signaalseadmed;
- 19) elektrisüsteemide rikked ja nende avastamine.

1.2.1. Õpitavate alateemade eesmärk on õpilasele selgitada masina jõuülekanne, rooli, pidurisüsteemi, valgustusseadmete, elektriseadmestiku, tööseadmete ja lisaseadmete erinevate osade töötamise põhimõtteid.

1.2.2. Selle teema läbimisel peab õpilane olema võimeline:

- 1) defineerima jõuülekanne ja siduri põhiosade tööprintsüüpe;
- 2) visandama käigukasti ja sildade ehitusprintsüübid;
- 3) selgitama rooli, veermiku, pneumo- ja pidurisüsteemi ehitust ja tööprintsüüpe;
- 4) kirjeldama juhthoobade kasutamist;
- 5) selgitama hüdraulilise rippsüsteemi üldehitust ja tööseadmeid;
- 6) selgitama riputusseadme ja lisatööseadmete ehitust ja tööprintsüüpe;
- 7) kirjeldama valgustusseadmete ja muude elektriseadmete ehitust- ja tööprintsüüpe.

1.2.3. Vajalikud õppevahendid on selgitavad skeemid, maketid, trenaažöörid.

III. Teema: Masina korrashoid

1. Teema hõlmab alljärgnevat alateemasid:

- 1) tehnohooldetööd;
- 2) mootori koostute kontrollimine;
- 3) jõuülekanne, veermiku ja rooli koostute kontrollimine;
- 4) kütus, määrdeained, jahutusvedelikud, pidurivedelikud, konserveerimismäärdeained;
- 5) masinate kasutamine külmal ajal;
- 6) masinate hoiustamine.

2. Õpitavate alateemade eesmärk on õpilasele selgitada masinate korrashoiu põhimõtteid.

3. Selle teema läbimisel peab õpilane olema võimeline:

- 1) kirjeldama masinate korrashoiu süsteemi;
- 2) kirjeldama masinate sissetöötamise, diagnoosimise ja tehnohoolduse läbiviimise põhimõtteid ja selle vajadust;
- 3) kirjeldama kütuse, määrdeainete, pidurivedelike, konserveerimismäärdeainete ja jahutusvedelike omadusi ja nende kasutamist praktikas;

4) kirjeldama masinate hoiustamise vajalikkust ja selle teostamist, masinate ekspluatatsiooni erinevates kliimatingimustes.

4. Vajalikud õppevahendid on skeemid, graafikud, instruksioonid, seadmed ja vahendid.

IV. Teema: Ohutustehnika, tuleohutus ja töökaitse

1. Teema hõlmab alljärgnevat alateemasid:

- 1) töötervishoiu, tööohutuse ja tööõiguse alused;
- 2) ohutustehnika ja tööohutuse nõuded masinate ja põllutööriistadega töötamisel;
- 3) ohutustehnika ja tööohutuse nõuded kütte- ja määrdeainete, taimekaitsevahenditega ja elektriseadmetega töötamisel, masina tehnoseisundi kontrollimine;
- 4) ohutusnõuded diiselmootori käivitamisel;
- 5) üldised ohutusnõuded masina agregaadiga liikumisel;
- 6) masina hooldamise ohutusnõuded;
- 7) veotööde ohutusnõuded;
- 8) tuleohutusmeetmed.

2. Õpitavate alateemade eesmärk on selgitada õpilasele tööõiguse ja ohutustehnika aluseid.

3. Selle õppeteema läbimisel peab õpilane olema võimeline:

- 1) kirjeldama ohutusnõudeid masinate ja põllutööriistadega töötamisel;
- 2) kirjeldama ohutusnõudeid kütte- ja määrdeainete, taimekaitsevahendite kasutamisel ja elektriseadmetega töötamisel;
- 3) kirjeldama tuleohutusnõudeid.

4. Vajalikud õppematerjalid on plakatid, videomaterjalid jm.

V. Teema: Liiklusohutus

1. Teema hõlmab alljärgnevat alateemasid:

- 1) põhieeldused juhi ohutule tegevusele liiklusolukordades;
- 2) liiklejate vaheline suhtlemine;
- 3) ohuolukorra ettenägemine;
- 4) olukorra hindamine;
- 5) juhi ohutu tegevus liiklusolukordades;
- 6) sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil;
- 7) ohuolukorra kiirus;
- 8) liiklusõnnetused ja kahjustused, juhi tegutsemine liiklusõnnetuse korral;
- 9) ohutegurid pukseerimisel.

2. Õpitavate alateemade eesmärk on anda õpilasele teadmised liiklusohutusega seonduvast.

3. Selle õppeteema läbimisel peab õpilane olema võimeline:

- 1) vältima ohutunnetuse riskile minekut;
- 2) omama oskust hoiduda ohuolukordade tekitamisest ja nendesse sattumist;
- 3) omama oskust ohuolukorrast võimalikult ohutult väljuda;
- 4) omama oskust tegutseda liiklusõnnetuse korral.

4. Vajalikud õppevahendid on liiklusõpik, lüümikud, slaidid, videofilmid ja joonised.

VI. Teema: Liikluspsühholoogia

1. Teema hõlmab alljärgnevat alateemasid:

- 1) üldmõisted ja juhi tegutsemise skeem;
- 2) inimese psühhofüsioloogilised omadused;
- 3) tegurid, mis mõjutavad liiklusohutust;

- 4) erilised isikuomadused (agressiivsus, impulsiivsus, ameti- ja isikupositsiooni rõhutamine, pingeallikad liikluses, pingeseisundi mõiste ja olemus ning mõju liiklusohutusele);
 - 5) juhi valmisolek liikluses osalemiseks;
 - 6) sotsiaalsed tegurid (sh grupisurve);
 - 7) tegutsemisvõimet vähendavad tegurid (väsimus, alkoholi ja narkootiliste ainete mõju, mobiiltelefoni kasutamine sõidu ajal).
2. Õpitavate alateemade eesmärk on anda õpilasele üldteadmised liikluspsühholoogiast, inimese psühhofüsioloogiliste omaduste, liiklusohutust mõjuvate tegurite ja isikuomaduste kohta.
3. Selle õppeteema läbimisel peab õpilases kujunema:
- 1) lugupidav hoiak teiste liiklejate ja looduskeskkonna suhtes, oskus hinnata ja endas arendada liikluskultuuri (olukorra ettenägemise võimet, arukust, otsustusvõimet, vastutustunnet);
 - 2) teadmised juhile vajalike võimete kohta;
 - 3) oskus täielikult rakendada oma võimeid ohuolukorra tekkimisel.
4. Vajalikud õppevahendid on liiklusõpik, lüümikud, slaidid ja joonised.

VII. Teema: Liiklusalased lisanõuded ja eeskirjad

1. Teema hõlmab alljärgnevat alateemasid:
 - 1) keskkonnakaitse ülesanded ja kohustused;
 - 2) keskkonnakahjulike jäätmete nõuetekohane likvideerimine;
 - 3) liikluskindlustuse süsteem;
 - 4) haldus-, tsiviil- ja kriminaalvastutuse kohaldamine liiklusega seotud rikkumistes;
 - 5) sõidukite registreerimise kord;
 - 6) nõuded suur- ja/või raskeveose kohta.
2. Õpitavate alateemade eesmärk on õpilasele selgitada neid õigusakte, mis määravad juhi ohte ennetava ja keskkonda säästva hoiaku.
3. Vajalikud õppevahendid on lisanõudeid selgitavad õigusaktid ja nende kommentaarid.

VIII. Teema: Juhi õppesõit

1. Teema hõlmab alljärgnevat alateemasid:
 - 1.1. Masina käsitsemine:
 - 1) ohutustehnika masinate käivitamisel ja sõitmisel; erinevate masinamarkide juhtimishoobade tutvustamine ja mootori käivitamine;
 - 2) põhilised juhtimisvõtted;
 - 3) masinaga manööverdamine erinevate käikude kasutamisel;
 - 4) sõit haagise või agregaadid juurde, haakimine ning sõit haakeseadmetega.
 - 1.2. Sõit liikluses:
 - 1) sõit liiklusvoos;
 - 2) ristmike ületamine;
 - 3) sõit ühesuunalisel teel;
 - 4) peatumine ja parkimine;
 - 5) möödasõit ja tagasipööre;
 - 6) vähekaitstud liiklejad.
 - 1.3. Sõit erioludes:
 - 1) sõit udus, viimas ja lumesajus;
 - 2) sõit pimedaajal;
 - 3) sõit libedal teel.
2. Õpitavate alateemade eesmärk on anda õpilasele praktilisi oskusi ja kogemusi masinate käivitamiseks ja nendega sõitmiseks.

3. Selle teema läbimisel peab õpilane olema võimeline:
 - 1) kirjeldama ohutustehnika nõudeid masinate käivitamisel ja sõitmisel, tundma juhtimishoobasid ja käivitama masinaid;
 - 2) juhtima masinaid ohutult;
 - 3) masinaga manööverdama;
 - 4) haakima haagiseid või agregate ja nendega sõitma.
4. Vajalikud õppevahendid on erinevad masinad, haagised ja haakeseadmed.